T089 ATĐ 1 (28) Luận A Tỳ Đạt Ma Pháp Uẩn Túc Q8-Vô Sắc

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC
QUYEÅN 8
Phaåm 13: VOÂ SAÉC

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo vôùi chuùng Bí-soâ: Coù boán coõi Voâ saéc, boán loaïi aáy laø: 1. Nhö coù vò Bí-soâ vöôït ra ngoaøi caùc saéc töôûng, dieät heát caùc ñoái töôûng, khoâng coøn tö duy suy nghó ñeán caùc thöù töôùng maø nhaäp vaøo choã khoâng beán bôø (khoâng voâ bieân) vaø truï ñaày ñuû vaøo Khoâng voâ bieân xöù, ñoù laø thöù nhaát. 2. Nhö coù vò Bí-soâ vöôït ra ngoaøi taát caû coõi khoâng voâ bieân maø nhaäp vaøo thöùc voâ bieân vaø truï ñaày ñuû vaøo Thöùc voâ bieân xöù, ñoù laø thöù hai. 3. Nhö coù vò Bí-soâ vöôït ra ngoaøi taát caû coõi thöùc voâ bieân maø nhaäp vaøo voâ sôû höõu vaø truï ñaày ñuû vaøo Voâ sôû höõu xöù, ñoù laø thöù ba. 4. Nhö coù vò Bí-soâ vöôït ra ngoaøi taát caû coõi voâ sôû höõu maø nhaäp vaøo choã truï ñaày ñuû cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñoù laø thöù tö. Vöôït ra ngoaøi caùc saéc töôûng. Theá naøo laø saéc töôûng? Nghóa laø nhaõn thöùc ñi ñoâi vôùi caùc töôûng, ñeàu töôûng ñeán caùc vieäc ôû tröôùc maét, hieåu roõ vaø chaáp laáy caùc hình töôùng -caùc saéc ñaõ töôûng vaø seõ töôûng..., goïi chung laø saéc töôûng. Coù taùc duïng neân noùi cuøng naêm thöùc töông öng vôùi caùc töôûng ñeàu töôûng..., cho ñeán ñaõ töôûng vaø seõ töôûng..., thì goïi chung laø saéc töôûng. Nay nghóa trong naøy chæ noùi nhaõn thöùc töông öng vôùi caùc töôûng, cho ñeán ñaõ töôûng vaø seõ töôûng, goïi chung laø saéc töôûng. Vôùi caùc töôûng nhö theá, ngay luùc ñoù ñeàu vöôït vaø sieâu vöôït leân taát caû, neân goïi laø vöôït ra ngoaøi caùc saéc töôûng, dieät töôûng höõu ñoái. Coù ñoái töôûng laø sao? Nghóa laø tai v.v... caû boán thöùc sau cuøng töông öng vôùi caùc töôûng ñeàu töôûng, cho ñeán ñaõ töôûng vaø seõ töôûng thì goïi chung laø ñoái töôûng. Nay nghóa trong naøy thì tai v.v... caû boán thöùc sau,

cuøng töông öng vôùi caùc töôûng ñeàu töôûng, cho ñeán ñaõ töôûng vaø seõ töôûng, thì goïi chung laø coù ñoái töôûng. Coù ñoái töôûng nhö theá, maø ngay luùc ñoù ñaõ ñoaïn döùt vaø bieát khaép, xa lìa ñeán xa lìa cuøng cöïc, ñieàu phuïc ñeán ñieàu phuïc cuøng cöïc, tröø dieät heát, bieán maát tieâu, khoâng coøn suy nghó ñeán caùc thöù töôûng, neân goïi laø dieät heát caùc ñoái töôûng. Theá naøo laø caùc thöù töôûng? Nghóa laø coù söï che truøm vaø raøng buoäc. Töùc laø coù caùc töôûng nhieãm oâ veà saéc - thanh - höông - vò - xuùc, laø heát thaûy töôûng baát thieän, laø heát thaûy töôûng khoâng ñuùng lyù gaây ra töôûng, ñoù laø heát thaûy töôûng laøm chöôùng ngaïi cho ñònh..., goïi chung laø caùc thöù töôûng. Töôûng aáy khi noù khoâng coøn phaùt khôûi leân nöõa, khoâng coøn nghó nhôù, khoâng coøn suy nghó, khoâng coøn ñaõ suy nghó hay seõ suy nghó gì caû..., neân goïi laø khoâng coøn suy nghó ñeán caùc thöù töôûng; nhaäp vaøo khoâng voâ bieân, truï ñaày ñuû vaøo Khoâng voâ bieân xöù. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh Khoâng voâ bieân xöù, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå nhaäp ñöôïc ñònh Khoâng voâ bieân xöù? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy, thì ngöôøi môùi tu nghieäp, tröôùc heát caàn phaûi suy tö tónh löï thöù tö laø chöôùng khoå thoâ thieån, sau ñoù môùi suy tö Khoâng voâ bieân xöù laø söï xa lìa tònh dieäu (yeân tònh tuyeät dieäu). Ngay baáy giôø, neáu taâm ngöôøi aáy coøn bò taùn loaïn, bay nhaûy khaép caùc caûnh, khoâng theå chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng theå giöõ nieäm khieán noù truï vaøo moät duyeân ñeå tu taäp ñònh Khoâng voâ bieân xöù. ÔÛ möùc naøy thì chöa theå goïi laø gia haïnh cuûa Khoâng voâ bieân xöù, cuõng chöa theå goïi laø ñaõ nhaäp ñöôïc ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Coøn nhö trong luùc ñoù, ngöôøi naøy bieát kìm giöõ taâm mình khieán noù khoâng taùn loaïn bay nhaûy khaép caùc caûnh, maø laïi luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh, truï nieäm vaøo moät duyeân ñeå luoân luoân tö duy tu taäp höôùng vaøo ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Vôùi suy nghó tö duy nhö theá maø phaùt sinh söï sieâng naêng chuyeân caàn, xu theá raát maïnh meõ, haêng haùi toät ñoä khoù ngaên caûn, loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng. Baáy giôø môùi goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh Khoâng voâ bieân xöù, cuõng goïi laø ñaõ ñöôïc nhaäp vaøo ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù, ngöôøi aáy ñaõ tu taäp laïi caøng tu taäp nhieàu hôn leân, lieàn khieán cho caùc taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï, cöù moät möïc giöõ maõi nhö theá moät caùch chuyeân nhaát khoâng lui suït. Ñeán ñaây môùi goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Laïi trong ñònh naøy coù caùc thöù taâm - yù - thöùc thì goïi laø taâm coù ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Caùc suy nghó ñeàu nghó, cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm, thì goïi laø yù nghieäp coù ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Caùc taâm ñaõ thaéng giaûi, hieåu bieát roõ raøng, ñaõ vaø seõ hieåu bieát roõ raøng maõi, thì cuõng goïi laø

thaéng giaûi coù ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Laïi trong ñònh naøy thì hoaëc thoï hoaëc töôûng cho ñeán hoaëc tueä v.v..., thì goïi laø caùc phaùp coù ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Caùc phaùp nhö theá cuõng goïi laø ñònh Khoâng voâ bieân xöù. Vöôït taát caû Khoâng voâ bieân xöù. Nghóa laø luùc ñoù, ngöôøi naøy ñoái vôùi töôûng Khoâng voâ bieân xöù ñeàu sieâu vieät taát caû, cho neân goïi laø vöôït leân (sieâu vieät) taát

caû caùc thöù Khoâng voâ bieân xöù. Nhaäp vaøo thöùc voâ bieân, truï ñaày ñuû vaøo Thöùc voâ bieân xöù. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh Thöùc voâ bieân xöù, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå nhaäp ñöôïc ñònh Thöùc voâ bieân xöù? Nghóa laø ôû ñònh naøy thì ngöôøi môùi tu nghieäp, tröôùc heát caàn phaûi suy tö veà Khoâng voâ bieân xöù, coi laø chöôùng khoå thoâ thieån. Keá ñeán thì suy tö veà Thöùc voâ bieân xöù coi laø söï xa lìa tònh dieäu, caùc phaàn khaùc cuõng roâïng noùi nhö Khoâng voâ bieân xöù. Vöôït taát caû Thöùc voâ bieân xöù. Nghóa laø baáy giôø ngöôøi aáy ñoái vôùi caùc töôûng cuûa Thöùc voâ bieân xöù maø sieâu vieät vaø sieâu vieät taát caû, cho neân goïi laø vöôït taát caû Thöùc voâ bieân xöù. Nhaäp vaøo voâ sôû höõu vaø truï ñaày ñuû vaøo Voâ sôû höõu xöù. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh Voâ sôû höõu xöù, phaûi tu gia haïnh naøo môùi nhaäp ñöôïc ñònh Voâ sôû höõu xöù? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy, ngöôøi môùi vaøo tu, thì tröôùc heát phaûi suy tö veà Thöùc voâ bieân xöù laø chöôùng khoå thoâ thieån, keá ñoù phaûi suy tö veà Voâ sôû höõu xöù laø söï xa lìa tònh dieäu. Caùc phaàn khaùc thì cuõng roäng noùi nhö Khoâng voâ bieân xöù vaäy. Vöôït taát caû Voâ sôû höõu xöù. Nghóa laø baáy giôø ngöôøi ñoù ñoái vôùi caùc töôûng cuûa Voâ sôû höõu xöù maø (vöôït leân) vöôït leân taát caû, cho neân goïi laø vöôït leân taát caû Voâ sôû höõu xöù. Nhaäp vaøo vaø truï ñaày ñuû vaøo Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh Phi töôûng phi phi töôûng xöù, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå nhaäp ñöôïc ñònh Phi töôûng phi phi töôûng xöù? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy, ngöôøi môùi tu nghieäp thì tröôùc heát caàn phaûi suy tö veà Voâ sôû höõu xöù laø söï chöôùng khoå thoâ thieån, keá ñoù môùi tö duy veà Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø söï xa lìa tònh dieäu. Caùc phaàn khaùc thì cuõng roäng noùi nhö Khoâng voâ bieân xöù. ----------

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 465

Phaåm 14: TU ÑÒNH

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù nôi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo vôùi chuùng Bí-soâ: Coù boán caùch tu ñònh. Nhöõng gì laø boán caùch? AÁy laø: 1. Nhö coù caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå coù theå chöùng ñöôïc söï an truï trong phaùp vui hieän ñôøi (hieän phaùp laïc truï). 2. Nhö coù caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc Trí kieán thuø thaéng. 3. Nhö coù caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc tueä phaân bieät toát nhaát. 4. Nhö coù caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc söï dieät heát caùc laäu. 1. Theá naøo laø caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp, hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc Hieän phaùp laïc truï? Ñaùp: Nghóa laø coù vò Bí-soâ ly sinh hyû laïc ñoái vôùi thaân mình. Noù thaám nhuaàn khaép nôi ñeàu thaám nhuaàn, ñaày ñuû khaép nôi ñaày ñuû, vui thích khaép nôi ñeàu vui thích. Do ñaït ñöôïc ly sinh hyû laïc thì ngay trong thaân ngöôøi aáy, khoâng moät phaàn nhoû naøo maø khoâng ñaày ñuû veïn toaøn, ñoù goïi laø tu ñònh. 2. Theá naøo laø caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc Trí kieán thuø thaéng? Ñaùp: Nghóa laø coù vò Bí-soâ ñoái vôùi töôûng quang

minh maø kheùo leùo giöõ gìn, suy tö, tu taäp, thaáu suoát; khoâng heà coù chuùt khaùc bieät naøo, trong suoát ngaøy ñeâm, duø tröôùc hay sau, duø treân hay döôùi, luoân tìm caùch khai môû taâm trí, lìa xa caùc maøn che truøm; luoân tu taâm chieáu saùng moïi nôi, dieät tröø taâm meâ toái vaø tu voâ löôïng phaùp ñònh. Ñoù goïi laø tu ñònh. 3. Theá naøo laø caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc caùi tueä phaân bieät toát nhaát? Ñaùp: Nghóa laø coù vò Bí-soâ kheùo bieát caùc thoï veà sinh, caùc thoï veà truï vaø caùc thoï veà söï dieät maát. Ñoái vôùi caùc truï nieäm naøy khoâng choã naøo, khi naøo laø khoâng truï nieäm, vaø kheùo leùo bieát roõ caùc töôùng, caùc taàm..., ñoái vôùi söï kheùo bieát thì luoân luoân truï nieäm. Ñoù goïi laø tu ñònh. 4. Theá naøo laø caùch tu ñònh: Hoaëc tu taäp hoaëc laøm ñuû moïi caùch ñeå chöùng ñöôïc söï dieät heát caùc laäu? Ñaùp: Nghóa laø coù vò Bí-soâ ñoái vôùi naêm uaån, luoân luoân theo doõi quan saùt, thaáy chuùng luoân ôû trong sinh dieät. Nghóa laø ñaây laø saéc, ñaây laø söï taäp hôïp cuûa saéc, ñaây laø saéc bò tieâu dieät; ñaây laø thoï - töôûng - haønh -

thöùc, ñaây laø söï taäp hôïp cuûa thoï - töôûng - haønh - thöùc, ñaây laø söï dieät maát cuûa thoï - töôûng - haønh - thöùc. Ñoù goïi laø tu ñònh, tu taäp theá naøo vaø laøm moïi caùch ñeå chöùng thöïc dieät heát caùc laäu. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân muoán toùm taét caùc nghóa ñaõ noùi treân neân ñoïc baøi tuïng: Ñoaïn duïc töôûng lo saàu, Lìa hoân traàm aên naên, Ñöôïc nieäm xaû thanh tònh, Phaùp taàm töù tröôùc maët. Hieän phaùp laïc laø ñaàu, Keá vaø thaéng tri kieán, tueä, Phaù caùc laäu voâ minh, Sau chöùng quaû giaûi thoaùt. Töùc laø ñoái vôùi thaân mình thì thaân cuõng goïi laø danh thaân, caên cuõng goïi laø danh thaân, nôi tuï hoïp taïo neân cuûa boán ñaïi cuõng goïi laø danh thaân. Nay nghóa trong naøy laø noùi veà danh thaân do boán ñaïi tuï taäp taïo ra. Ly sinh hyû laïc laø ôû baäc sô Tónh löï thì coù ñöôïc caùc caûm xuùc (thoï) vui veû. Caùi caûm xuùc ñoù (thoï ñoù) noù goàm caû thaân khinh an thoaûi maùi vaø taâm nheï nhaøng khoan khoaùi thì goïi laø vui möøng, vui töôi. Do lìa boû caùc duïc vaø caùc ñieàu döõ baát thieän maø khôûi leân vaø sinh ra taát caû roài tuï hoïp laïi maø xuaát hieän ra. Cho neân goïi laø ly sinh hyû laïc. Noù thaám nhuaàn khaép nôi ñeàu thaám nhuaàn laø moät nghóa, ñaày ñuû khaép nôi ñeàu ñaày ñuû laø moät nghóa, vui thích khaép nôi ñeàu vui thích laø moät nghóa. Do baäc thaáp, baäc trung, baäc cao maø caùch nuoâi lôùn coù sai khaùc, gioáng nhö moät ngöôøi noâng daân, luùc ñaàu duøng ít nöôùc töôùi leân caùc ruoäng treân goø, khi caùc ruoäng luùa treân goø ñöôïc thaám ñaày nöôùc roài, keá ñoù môùi duøng nöôùc hôn khaù maø töôùi, ñeán khi caùc ruoäng goø ñaày ñuû nöôùc thì sau ñoù duøng nhieàu nöôùc maø töôùi. Baáy giôø caùc ruoäng goø ñeàu vui thích khaép nôi ñeàu vui thích. Caùc thaày Bí-soâ cuõng theá, ñaàu tieân thì duøng phaàn ly sinh hyû laïc thaáp nhaát ñeå nuoâi lôùn caùi thaân do caùc ñaïi tuï hoïp taïo neân, baáy giôø thaân mình ñöôïc thaám nhuaàn khaép nôi ñeàu thaám nhuaàn, keá ñeán môùi duøng phaùp ly sinh hyû laïc baäc trung maø nuoâi döôõng thaân do caùc ñaïi tuï hoïp taïo neân, khi ñoù thì thaân mình ñaõ khaù ñaày ñuû khaép nôi ñeàu ñaày ñuû. Veà sau môùi duøng phaùp ôû baäc cao maø nuoâi lôùn caùi thaân do caùc ñaïi tuï hoïp taïo neân. Baáy giôø thaân

mình ñöôïc vui thích khaép nôi ñeàu vui thích vôùi ly sinh hyû laïc, trong thaân mình khoâng coù moät phaàn nhoû naøo maø khoâng ñöôïc ñaày ñuû, nghóa laø töø ñaàu ñeán chaân vôùi ly sinh hyû laïc laøm vieäc nuoâi döôõng khoâng choã naøo khoâng ñaày ñuû caû. Ñoù goïi laø tu ñònh.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 467

Theá naøo laø ñònh? Nghóa laø ñoái vôùi thaân mình ñaõ coù ly sinh hyû laïc thaám nhuaàn khaép nôi ñeàu thaám nhuaàn, ñaày ñuû khaép nôi ñeàu ñaày ñuû, vui thích khaép nôi ñeàu vui thích. Cho neân taâm truï ñeàu truï... truï gaàn, an truï, khoâng heà taùn loaïn, luoân nhieáp giöõ ngaên ngöøa, coù tính chaát cuûa taâm luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh, goïi chung laø ñònh. Theá naøo laø tu? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy hoaëc tu taäp, luoân luoân laøm vieäc, khoâng heà buoâng boû caùc gia haïnh, goïi chung laø tu. Hoaëc tu taäp, hoaëc laøm ñuû moïi caùch, töùc laø laøm saùng toû ñònh naøy coù theå laøm cho ñöôïc töï taïi vaø coù theå khieán chöùng ñöôïc hieän phaùp laïc truù, nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy neáu tu taäp, hoaëc laøm ñuû moïi caùch, ôû trong hieän phaùp maø chöùng ñöôïc laïc truï, raát ñaùng meán öa thích thuù, vöøa yù vui loøng, maø khoâng heà troâng mong, khoâng suy nghó meán moä, luoân vaéng laëng an oån cho neân goïi laø laïc truï. Ñoái vôùi caùc laïc truï naøy maø coù ñöôïc thaønh töïu, luoân gaàn guõi tieáp xuùc vôùi quaû chöùng, cho neân goïi laø chöùng ñaéc. Laïi nöõa, sô tónh löï thaâu nhieáp caû ly sinh hyû laïc cuøng ñi chung vôùi nhau, coù tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh, neân goïi laø ñònh, töùc laø ñoái vôùi ñònh naøy, maø tu taäp laøm moïi caùch vaø luoân laøm vieäc, khoâng buoâng boû caùc gia haïnh, goïi laø tu. Hoaëc tu taäp, hoaëc laøm ñuû moïi caùch, töùc laø laøm saùng toû söï töï taïi ñoù hay khieán cho chöùng ñöôïc hieän phaùp laïc truù. Nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoái vôùi töôûng quang minh maø kheùo leùo thaâu giöõ Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh quang minh, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå nhaäp ñöôïc ñònh quang minh? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy, ngöôøi môùi tu nghieäp, tröôùc heát neân kheùo leùo theo doõi nhìn maõi hình aûnh vaàng traêng saùng saïch hay vaàng maët trôøi saùng choùi, hoaëc chaát thuoác Maït ni, hoaëc hình aûnh saùng röïc cuûa Thieân cung, hay caùc ngoâi sao röïc saùng, hay aùnh saùng ñeøn ñuoác, hoaëc theo doõi aùnh saùng cuûa thaønh aáp vaø soâng nuùi bò thieâu chaùy, hoaëc aùnh saùng chaùy cuûa möôøi gaùnh cuûi, hoaëc hai möôi gaùnh, ba möôi, boán möôi, naêm möôi, moät traêm, moät ngaøn, moät traêm ngaøn hoaëc voâ löôïng traêm gaùnh, voâ löôïng ngaøn, voâ löôïng traêm ngaøn gaùnh. AÙnh löûa saùng phaùt chaùy röøng röïc cuûa cuûi naøy, caøng röïc saùng trong suoát saùng loøa... Ta choïn laáy moät töôùng saùng ñoù roài luoân theo doõi laéng loøng suy xeùt hieåu roõ, quan saùt thaáu suoát vaø beàn bæ maø phaân bieät tìm hieåu. Nhöng trong khi ñoù neáu ngöôøi aáy taâm coøn bò taùn loaïn, bay nhaûy dong ruoåi theo caùc caûnh khaùc, khoâng theå chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng theå giöõ nieäm khieán noù truï vaøo moät duyeân... maø tö duy ñeán caùc töôùng saùng ñaõ choïn. Ñeán ñaây thì chöa theå goïi laø gia haïnh cuûa ñònh quang minh ñöôïc, cuõng chöa theå noùi laø ñaõ nhaäp ñònh quang

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 468

minh. Coøn nhö trong luùc ñoù maø ngöôøi naøy laïi kìm giöõ ñöôïc taâm mình, khieán cho taâm khoâng taùn loaïn bay nhaûy khaép moïi nôi, maø coù theå chuyeân chuù vaøo moät caûnh, truï nieäm vaøo moät duyeân. Khi tö duy caùc hình töôùng aùnh saùng nhö theá maø phaùt sinh maïnh meõ söï sieâng naêng chuyeân caàn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng, thì ñoù môùi goïi laø gia haïnh cuûa ñònh quang minh, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp ñöôïc ñònh quang minh. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc naøy, ngöôøi ñoù ñaõ tu taäp, laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi, lieàn khieán cho caùc taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï, vaø cöù moät möïc giöõ maõi nhö theá moät caùch chuyeân nhaát khoâng lui suït..., maø suy nghó veà caùc hình töôùng aùnh saùng nhö theá. Ñeán ñaây thì môùi goïi laø nhaäp vaøo ñònh quang minh, nhöng vaãn chöa theå goïi laø töôûng cuûa ñònh quang minh. Theá naøo laø töôûng cuûa ñònh quang minh? Nghóa laø phaûi nöông theo caùc ñònh quang minh tröôùc ñaây maø suy nghó veà caùc hình töôùng cuûa aùnh saùng nhö tröôùc, caùc töôûng ñeàu töôûng, hieåu roõ vaø giöõ laáy caùc hình töôùng veà aùnh saùng ñoù, ñaõ vaø seõ nghó töôûng maõi nhö theá, thì goïi laø töôûng cuûa ñònh quang minh. Caùi töôûng veà ñònh quang minh naøy, sôû dó goïi laø töôûng quang minh, laø vì ñoái vôùi töôûng quang minh maø kheùo leùo thaâu giöõ, nghóa laø ñoái vôùi caùc töôûng naøy maø thaâu giöõ tuaân haønh moät caùch cung kính, aân caàn, toân troïng, suy tö tìm xeùt kyõ löôõng veà nhöõng caùi nhaân, phaùp moân, nghóa lyù vaø phöông tieän haønh töôùng cuûa noù..., cho neân goïi laø kheùo leùo thaâu giöõ. Kheùo leùo suy tö, nghóa laø ñaõ luoân luoân khôûi leân töôûng veà quang minh roài thì luoân luoân suy tö nghó töôûng veà töôùng cuûa quang minh, cuûa hình töôùng caùc thöù aùnh saùng ñaõ choïn ñoù. Kheùo tu taäp, nghóa laø ñoái vôùi caùc töôûng ñoù maø luoân luoân tu taäp, reøn luyeän laøm ñuû moïi caùch, neân goïi laø kheùo tu taäp. Kheùo thaáu suoát, nghóa laø ñeàu xeùt thaáy hieåu roõ töôûng ñoù luoân quan saùt tìm hieåu tinh töôøng, neân goïi laø kheùo thaáu suoát. Hoaëc ngaøy hay ñeâm ñeàu khoâng sai khaùc, nghóa laø nhö ñoái vôùi luùc ban ngaøy ñaõ tìm xeùt kyõ löôõng, tö duy, quan saùt thaáu hieåu roõ raøng, luoân phaân bieät tìm hieåu moät caùch beàn bæ kieân trì veà caùc hình töôùng cuûa aùnh saùng nhö tröôùc ñaõ noùi... nhö theá naøo, thì ñeán phaàn ñeâm cuõng quan saùt tìm hieåu caùc töôùng ñuùng y nhö theá. Hoaëc tröôùc hay sau khoâng heà sai khaùc, laø ñoái vôùi tröôùc maët hay sau löng, ñoái vôùi thôøi gian tröôùc hay sau khi quan saùt, tìm xeùt hieåu roõ caùc hình töôùng aùnh saùng aáy theá naøo, thì tröôùc maët sau löng hay luùc tröôùc luùc sau ñeàu y nhö theá caû.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 469

Hoaëc döôùi hay treân khoâng heà coù söï sai bieät, nghóa laø nhö ôû phöông döôùi tìm hieåu tö duy quaùn saùt roõ raøng vaø luoân phaân bieät töôøng taän, nhö nhöõng töôùng aùnh saùng tröôùc ñaây, ñoái vôùi phöông treân cuõng nhö vaäy; nhö ñoái vôùi phöông treân theá naøo thì ñoái vôùi phöông döôùi cuõng nhö theá. Vì vaäy noùi laø hoaëc döôùi hay treân khoâng heà coù söï sai bieät. Keå caû phöông tieän quan

saùt tìm hieåu ñoái vôùi phöông treân theá naøo thì ñoái vôùi phöông döôùi cuõng y nhö theá khoâng heà sai khaùc. Khai môû taâm trí laø phaùt khôûi ra aùnh saùng, chieáu saùng röïc rôõ, töôi maùt saïch seõ... coù taâm cuøng thöïc haønh. Lìa boû maøn che laø xa lìa caùc thöù hoân traàm meâ nguû raøng ròt che laáp caùi taâm. Duøng aùnh saùng maø tu taäp chieáu saùng caùi taâm, nghóa laø luoân tu taäp reøn luyeän aùnh saùng röïc rôõ vaø töôi maùt saïch seõ khieán taâm coù aûnh höôûng lôùn. Töø boû caùi taâm môø toái, nghóa laø trong taâm naøy khoâng khôûi leân caùc töôùng toái taêm môø mòt, maø chæ khôûi leân caùc töôùng saùng suoát, nhö aùnh saùng cuûa ñeøn ñuoác xua tan boùng toái. Tu voâ löôïng ñònh, laø tu voâ löôïng ñònh coù töôùng quang minh saùng suoát. Ñoù goïi laø tu ñònh. Ñònh laø sao? Nghóa laø ñoái vôùi söï saùng suoát (aùnh saùng) maø xeùt tìm tö duy quan saùt tìm hieåu vaø hieåu bieát roõ raøng, luoân beàn bæ phaân bieät tìm hieåu maø khôûi leân caùc taâm truï ñeàu truï..., cho ñeán coù tính chaát cuûa taâm luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh, thì goïi chung laø ñònh. Tu laø sao? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy neáu luoân tu taäp, luoân thöïc haønh, khoâng buoâng boû caùc gia haïnh..., thì goïi chung laø tu. Hoaëc tu taäp laøm ñuû moïi caùch, töùc laø chæ roõ raøng coù theå giuùp ta ñöôïc töï taïi vaø coù theå khieán ta chöùng ñöôïc tri kieán thuø thaéng tuyeät vôøi. Theá naøo laø tri kieán thuø thaéng vi dieäu? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy maø luoân tu taäp reøn luyeän, laøm ñuû moïi caùch, luoân thöïc haønh thì seõ ñaït ñeán ngoâi vò toaøn veïn vieân maõn nhaát. Vaø töø aùnh maét cuõ seõ phaùt sinh thieân nhaõn thanh tònh do caùc ñaïi ôû coõi Saéc taïo neân. Roài nöông vaøo thieân nhaõn naøy maø sinh ra nhaõn thöùc thanh tònh, laïi y vaøo nhaõn thöùc thanh tònh naøy maø quaùn xeùt ñöôïc taát caû caùc saéc treân döôùi tröôùc sau, traùi phaûi..., ñuùng nhö caùc saéc taïo neân do caùc ñaïi cuûa coõi Saéc. Cuõng nhôø thieân nhaõn beân caïnh aùnh maét cuõ nhö theá v.v... maø sinh ra nhaõn thöùc thanh tònh, roài y vaøo nhaõn thöùc naøy maø laõnh thoï (nhìn thaáy) vaø quan saùt caùc thöùc aáy. Ñoù goïi laø tri kieán thuø thaéng tuyeät dieäu. Cuõng coù ngöôøi noùi aáy laø do yù thöùc thanh tònh neân nhìn thaáy hieåu bieát thaáu suoát. Töùc laø do aùnh maét thòt naøy bieán

thaønh thieân nhaõn laø maét thaàn, neân goïi laø thaéng tri kieán (caùi thaáy bieát tuyeät dieäu). Nay nghóa trong naøy nhö tröôùc ñaõ noùi, laø nhaõn thöùc töông öng vôùi thaéng tueä (trí tueä tuyeät dieäu) neân goïi laø trí, cuõng goïi laø kieán, nghóa laø thöùc cuûa thieân nhaõn töông öng vôùi thaéng tueä maø laõnh thoï, nhìn thaáy vaø quan saùt moïi thöù saéc aáy. Tri kieán thuø thaéng tuyeät dieäu ôû ñaây, laø ngöôøi aáy ñoái vôùi ñònh naøy neáu luoân tu taäp reøn luyeän, laøm ñuû moïi caùch thì coù theå chöùng ñöôïc tri kieán thuø thaéng, ñöôïc thaønh töïu gaàn guõi tieáp xuùc vôùi söï chöùng ñöôïc tri kieán thuø thaéng. Cho neân goïi laø chöùng ñaéc. Laïi coøn taâm cuøng ñi vôùi töôûng quang minh maø chuyeân chuù vaøo moät caûnh thì goïi laø ñònh. Töùc laø ñoái vôùi ñònh naøy maø luoân tu taäp reøn luyeän, laøm nhieàu caù vaø luoân thöïc haønh, khoâng heà buoâng boû caùc gia haïnh thì goïi laø tu. Neáu luoân tu taäp reøn luyeän, laøm ñuû moïi caùch, laø laøm saùng toû söï töï taïi cuûa ñònh aáy, thì coù theå khieán chöùng ñöôïc tri kieán thuø thaéng, nghóa nhö

tröôùc ñaõ noùi. Kheùo bieát roõ thoï sinh, thoï truï, thoï dieät, bieán maát caû, laø quan saùt tìm xeùt hieåu bieát veà caùc thoï sinh (caùc thoï veà sinh), thoï truï, vaø thoï dieät maø tröø heát caùc thöù ñoù. Luoân truï nieäm, khoâng choã naøo khoâng truï nieäm, laø khi quan saùt tìm thaáy thoï sinh, thì ñaày ñuû chaùnh nieäm chaùnh tri. Quan saùt tìm caùc thoï truï, thoï dieät cuõng ñaày ñuû chaùnh nieäm chaùnh tri. Kheùo töôûng, kheùo bieát veà taàm, töùc laø xeùt bieát quan saùt veà caùc töôûng taàm sinh laø sao, töôûng taàm truï laø sao vaø töôûng taàm dieät laø theá naøo maø dieät tröø chuùng cho heát. Caùc truï nieäm ñeàu truï nieäm, laø khi quan saùt tìm caùc taàm cuûa töôûng veà sinh thì ñaày ñuû chaùnh nieäm chaùnh tri vaø khi tìm hieåu quaùn xeùt caùc taàm cuûa töôûng veà truï veà dieät maát thì cuõng ñaày ñuû chaùnh nieäm chaùnh tri nhö theá, ñoù goïi laø tu ñònh. Theá naøo laø ñònh? Laø baáy giôø ngöôøi aáy nghó: Nay ta neân ñoái vôùi caùc phaùp caàn phaûi chaùnh tö duy, khoâng khôûi leân caùc phaùp chaúng thieän, maø khôûi leân caùc phaùp thieän, khoâng khôûi leân caùc phaùp voâ kyù, maø khôûi leân caùc phaùp höõu kyù (caàn ghi nhôù), khieán cho caùc phaùp baát thieän chaúng döøng laâu, maø caùc phaùp thieän thì coøn maõi, khieán cho caùc phaùp voâ kyù chôù döøng laâu, maø caùc phaùp höõu kyù thì coøn maõi. Ngay khi ñoù, ngöôøi aáy cuõng quan saùt taâm, cuõng quan saùt caùc phaùp taâm sôû. Khi quan saùt caùc phaùp taâm vaø taâm sôû thì khôûi leân caùc taâm truï ñeàu truï, cho ñeán taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh..., thì goïi chung laø ñònh. Theá naøo laø tu? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh naøy, maø luoân tu taäp reøn luyeän, luoân thöïc haønh, khoâng buoâng boû caùc gia haïnh..., goïi chung laø tu.

Neáu thöôøng tu taäp laøm ñuû moïi caùch, töùc laø chæ roõ ñònh naøy hay ñaït ñöôïc töï taïi. Coù theå khieán cho chöùng ñöôïc tueä phaân bieät toát nhaát, laø luoân tu taäp reøn luyeän ñònh naøy vaø laøm ñuû moïi caùch thì coù theå khieán cho taát caû caùc tueä baát thieän, caùc tueä khoâng ñuùng lyù vaø coù bao nhieâu thöù tueä laøm chöôùng ngaïi cho ñònh..., ñeàu bò phaù saïch, buoâng xaû khoâng khôûi leân caùc tueä traùi nhau..., roài cöù theá maø theâm lôùn vaø beàn bæ giöõ maõi, truï maõi nhö theá. Do ñaây maø noùi luoân khieán cho chöùng ñöôïc tueä phaân bieät toát nhaát. Töùc laø ñoái vôùi tueä naøy maø ñöôïc thaønh töïu tieáp caän vôùi quaû chöùng, neân goïi laø chöùng ñöôïc. Laïi coøn, khi quan saùt xeùt tìm caùc taàm cuûa thoï töôûng thì ñeàu coù taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh, neân goïi laø ñònh. Töùc laø luoân tu taäp reøn luyeän ñònh naøy, thöïc haønh khoâng buoâng boû caùc gia haïnh, neân noùi laø tu, vaø luoân tu taäp reøn luyeän moïi caùch ñeå laøm saùng toû söï töï taïi cuûa noù, khieán cho chöùng ñöôïc tueä phaân bieät toát nhaát, nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoái vôùi naêm uaån luoân quan saùt thaáy noù luoân truï trong sinh dieät v.v..., nghóa laø bieát ñuùng nhö thaät caùc thöù saéc sinh ra vaø bieán ñoåi tieâu dieät, cuõng bieát ñuùng nhö thaät caùc thoï- töôûng- haønh- thöùc sinh ra, vaø bieán ñoåi tieâu maát. Ñoù goïi laø tu ñònh. Ñònh laø sao? Laø luoân luoân theo doõi quan saùt söï sinh dieät cuûa naêm uaån naøy, roài khôûi leân caùc taâm truï ñeàu truï cho ñeán taâm luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh goïi chung laø ñònh. Theá

naøo laø tu? Laø luoân tu haønh reøn luyeän ñònh naøy, luoân thöïc haønh, khoâng buoâng boû caùc gia haïnh..., thì goïi chung laø tu. Neáu maõi tu taäp reøn luyeän ñuû moïi caùch, laø laøm saùng toû raèng ñònh naøy giöõ ñöôïc töï taïi, khieán cho chöùng ñöôïc söï döùt saïch caùc laäu. Laäu töùc laø ba thöù laäu: Duïc laäu, höõu laäu vaø voâ minh laäu. Ngöôøi aáy luoân tu taäp reøn luyeän ñònh naøy, laø laøm ñuû moïi caùch coù theå khieán cho ba laäu ñeàu döùt saïch, khaép nôi ñeàu döùt saïch, döùt saïch roát raùo, neân goïi laø döùt saïch caùc laäu. Do söï döùt saïch naøy maø coù ñöôïc thaønh töïu, tieáp caän vôùi quaû chöùng, cho neân goïi laø chöùng ñaéc. Laïi coøn, ôû baäc tónh löï thöù tö, (ñeä töù thieàn) thaâu nhieáp xaû nieäm thanh tònh cuøng coù maët, ñeå tieán ñeán quaû A-la-haùn laø ñaïo voâ giaùn, thaâu nhieáp taâm vaøo moät caûnh, goïi laø ñònh. Töùc laø ñoái vôùi ñònh naøy, maø luoân reøn luyeän tu taäp, luoân thöïc haønh, khoâng buoâng boû caùc gia haïnh, thì goïi chung laø tu. Coøn neáu luoân tu taäp reøn luyeän laøm ñuû moïi caùch, laø chæ roõ noù luoân töï taïi, khieán cho chöùng ñöôïc söï döùt heát caùc laäu. Caùc nghóa ñeàu nhö tröôùc ñaõ noùi.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 472

Phaåm 15: GIAÙC CHI, Phaàn 1

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm nguï taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, coù vò Bí-soâ ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, ngoài sang moät beân baïch Phaät: Ñöùc Theá Toân thöôøng noùi ñeán giaùc chi. Vaäy giaùc chi noùi ôû ñaây coù nghóa nhö theá naøo? Ñöùc Theá Toân baûo: Giaùc chi naøy noùi roõ laø coù baûy giaùc chi. Baûy thöù aáy laø: 1. Nieäm giaùc chi. 2. Traïch phaùp giaùc chi. 3. Tinh taán giaùc chi. 4. Hyû giaùc chi. 5. Khinh an giaùc chi. 6. Ñònh giaùc chi. 7. Xaû giaùc chi. Caùc giaùc chi nhö theá daàn theo thöù töï maø khôûi vaø cuõng daàn theo thöù töï maø chöùng ñöôïc, caàn phaûi tu taäp reøn luyeän ñeå khieán cho noù ñöôïc vieân maõn. Khi ñoù, vò Bí-soâ laïi baïch Phaät: Theá naøo laø caùc giaùc chi naøy daàn theo thöù töï maø khôûi, daàn theo thöù töï maø chöùng ñöôïc vaø tu haønh khieán cho vieân maõn? Ñöùc Phaät baûo thaày Bí-soâ: Neáu ñoái vôùi thaân mình maø luoân theo doõi quan saùt tìm xeùt thaân mình, luoân an truï trong chaùnh nieäm, xa lìa ngu si, thì khi ñoù lieàn khôûi leân Nieäm giaùc chi. Khi ñöôïc Nieäm giaùc chi roài thì coá gaéng tu taäp reøn luyeän khieán cho ñöôïc ñaày ñuû vieân maõn. Ngöôøi aáy do nieäm naøy maø ñoái vôùi caùc phaùp caàn tuyeån choïn, neân tuyeån choïn cuøng cöïc, khaép nôi tìm xeùt suy nghó, khaép nôi tìm hieåu (taàm töù), luoân luoân xeùt ñoaùn tìm hieåu kyõ löôõng..., khi ñoù lieàn khôûi leân (sinh ra) Traïch phaùp giaùc chi. Ñöôïc Traïch phaùp giaùc chi roài thì coá gaéng tu taäp khieán ñöôïc ñaày ñuû troïn veïn. Ngöôøi naøy do Traïch phaùp maø phaùt sinh maïnh meõ söï sieâng naêng chuyeân caàn, taâm khoâng heà heøn keùm lui suït. Baáy giôø lieàn khôûi leân Tinh taán giaùc chi. Ñöôïc Tinh taán giaùc chi roài lieàn coá gaéng tu taäp khieán ñöôïc ñaày ñuû toaøn veïn. Do söùc tinh taán sieâng naêng naøy maø phaùt sinh nieàm vui toát nhaát, xa lìa caùc aùi duïc ham muoán. Baáy giôø lieàn khôûi leân Hyû giaùc chi. Khi ñöôïc Hyû giaùc chi thì neân coá gaéng tu taäp khieán noù ñöôïc ñaày ñuû veïn toaøn. Ngöôøi aáy do hyû cuûa nieàm

hoan laïc naøy neân thaân vaø taâm ñeàu ñöôïc khinh an (nheï nhaøng khoan khoaùi) xa lìa ñöôïc caùc

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 473

naëng neà thoâ tröôïc. Baáy giôø lieàn khôûi leân Khinh an giaùc chi. Khi ñöôïc Khinh an giaùc chi thì neân coá gaéng tu taäp khieán noù ñöôïc ñaày ñuû veïn toaøn. Do Khinh an ñoù neân ngöôøi aáy lieàn coù caûm xuùc khoaùi laïc vôùi nieàm hoan laïc. Do coù hoan laïc neân taâm ñònh. Baáy giôø lieàn khôûi leân Ñònh giaùc chi. Khi ñöôïc Ñònh giaùc chi thì neân coá gaéng tu taäp ñeå noù ñöôïc toaøn veïn. Do taâm ñaõ ñònh neân ngöôøi aáy dieät tröø heát caùc tham lam lo saàu vaø truï vaøo söï buoâng xaû cao ñoä. Baáy giôø lieàn khôûi leân Xaû giaùc chi. Khi ñöôïc Xaû giaùc chi thì neân coá gaéng tu taäp khieán noù ñöôïc veïn toaøn. Roài ñoái vôùi caùc thöù thoï- taâm- phaùp maø theo doõi quan saùt tìm hieåu..., roäng noùi cuõng nhö theá. Ñoù laø caùc giaùc chi, nhö theá maø thöù töï daàn sinh khôûi, thöù töï daàn ñaït ñöôïc vaø coá gaéng tu taäp khieán chöùng ñöôïc ñaày ñuû veïn toaøn. 1. Theá naøo laø Nieäm giaùc chi? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân noùi, neáu caùc haøng ñeä töû cuûa Thaùnh luoân theo doõi quan saùt noäi thaân vôùi caùc thöù chaùnh caàn, chaùnh tri, chaùnh nieäm ñaày ñuû vaø tröø boû caùc tham lam saàu lo ôû ñôøi, roài ñoái vôùi ngoaïi thaân vaø caû noäi -ngoaïi thaân cuõng theo doõi quan saùt vôùi ñaày ñuû chaùnh caàn, chaùnh tri, chaùnh nieäm vaø deïp boû tham saàu y nhö theá. Roài ñoái vôùi trong vaø ngoaøi cuûa ba thöù thoï- taâm- phaùp..., roäng noùi cuõng y nhö vaäy. Khi tu taäp boán nieäm truï thaân- thoï- taâm- phaùp nhö theá thì heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, caùc nieäm tuøy nieäm (nghó nhôù theo ñuoåi) chuyeân nieäm (nghó chuyeân vaøo moät vieäc) vaø nghó nhôù, khoâng queân khoâng loãi, khoâng traùi khoâng soùt, khoâng maát phaùp taùnh, taâm luoân saùng suoát, ghi nhôù laâu beàn, ñeàu goïi chung laø nieäm. Cuõng goïi laø nieäm caên, cuõng goïi laø nieäm löïc, nieäm giaùc chi, hay chaùnh nieäm. Ñoù laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo voâ laäu xuaát theá khoâng coù chaáp tröôùc vaø chuyeån bieán maõi cuûa Phaät cuûa Thaùnh, neân noù chaùnh thöùc dieät heát caùc khoå ñeán taän cuøng bieân giôùi. Nhöõng ngöôøi tu hoïc neân ñoái vôùi caùc haønh, thaáy ñöôïc maø luoân suy tö tìm xeùt quan saùt khieán cho ñaït ñeán choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haønh thì phaûi nhìn thaáy thaät roõ, thaät thaáu suoát caùc tai hoïa loãi laàm cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn thì cuõng thaáy thaät tinh töôøng thaáu suoát caùc coâng ñöùc. Nhö baäc A-la-haùn vôùi taâm giaûi thoaùt thì luoân luoân tö duy quan saùt khieán ñaït ñeán choã roát raùo. Heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, caùc nieäm tuøy nieäm (nhôù nghó theo ñoù maõi)..., cho ñeán taâm saùng suoát ghi nhôù laâu beàn. Ñoù goïi laø Nieäm giaùc chi. 2. Theá naøo laø Traïch phaùp giaùc chi? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân noùi, neáu haøng ñeä töû cuûa Thaùnh bieát ñuùng nhö thaät caùc phaùp thieän hay phaùp baát thieän, coù toäi hay khoâng coù toäi, ñaùng tu hay khoâng ñaùng tu, phaùp naøo thaáp keùm, phaùp naøo thaéng dieäu

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 474

(cao sieâu maàu nhieäm), phaùp naøo ñen hay traéng, phaùp naøo coù ñoái ñòch, phaùp naøo duyeân sinh... Hay bieát ñuùng nhö thaät phaùp naøo thieän hay baát thieän. Theá naøo laø phaùp thieän? Nghóa laø nghieäp thieän cuûa thaân vaø ngöõ, phaùp thieän cuûa taâm vaø taâm sôû, taâm khoâng töông öng vôùi thieän vaø söï traïch dieät (söï choïn löïa veà tòch dieät), thì goïi laø phaùp thieän. Theá naøo laø phaùp baát thieän? Nghóa laø nghieäp baát thieän cuûa thaân vaø mieäng (haønh ñoäng vaø lôøi noùi baát thieän), phaùp baát thieän cuûa taâm vaø taâm sôû, taâm khoâng töông öng vôùi chaúng thieän, ñoù laø phaùp baát thieän. Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp thieän vaø baát thieän noùi treân maø duøng chaùnh tueä nhö thaät ñeå choïn löïa toät cuøng, duøng taàm khaép nôi suy tö, duøng töù khaép nôi tìm xeùt, suy xeùt tìm hieåu thaät kyõ löôõng. Ñoù goïi laø bieát ñuùng nhö thaät veà caùc phaùp thieän vaø baát thieän. Hay bieát ñuùng nhö thaät veà caùc phaùp coù toäi vaø khoâng toäi. Phaùp coù toäi laø sao? Töùc laø ba haïnh aùc, ba caên chaúng thieän, möôøi nghieäp ñaïo baát thieän. Ñoù laø ba phaùp coù toäi. Phaùp khoâng toäi laø sao? Töùc laø ba dieäu haïnh, ba caên thieän, möôøi nghieäp ñaïo thieän. Ñoù laø phaùp khoâng toäi. Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp coù toäi vaø khoâng toäi nhö theá, maø duøng chaùnh tueä nhö thaät ñeå choïn löïa, choïn löïa toät cuøng, duøng taàm maø suy xeùt khaép choán, duøng töù maø tìm hieåu moïi nôi, suy xeùt tìm hieåu thaät kyõ löôõng. Ñoù goïi laø hay bieát ñuùng nhö thaät caùc phaùp coù toäi vaø khoâng toäi. Giöõ bieát ñuùng nhö thaät phaùp naøo ñaùng tu vaø khoâng ñaùng tu. Theá naøo laø phaùp ñaùng tu? Ñoù laø ba dieäu haïnh, ba caên thieän, möôøi nghieäp ñaïo thieän. Vieäc gaàn guõi caùc baäc Thieän só, laéng nghe chaùnh phaùp taùc yù ñuùng lyù, cung kính laéng nghe, kín ñaùo giöõ gìn caên moân, aên uoáng bieát ñoä löôïng chöøng möïc, ñaàu hoâm cuoái ñeâm luoân tónh thöùc ñeå suy tö, sieâng tu caùc phaùp thieän..., ñoù goïi laø phaùp ñaùng tu, caàn phaûi tu. Laïi coøn caùc phaùp: Töù nieäm truï (thaân thoï taâm phaùp), boán chaùnh thaéng, boán thaàn tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc chi, taùm chi Thaùnh ñaïo, boán chaùnh haïnh, boán phaùp tích, Xa-ma-tha, Tyø-baùt-xaù-na..., cuõng goïi laø caùc phaùp caàn phaûi tu. Theá naøo laø phaùp khoâng neân tu? Ñoù laø ba haïnh aùc, ba caên baát thieän, möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, gaàn guõi giao du vôùi ngöôøi chaúng thieän, laéng nghe phaùp baát chaùnh, taø phaùp, khoâng taùc yù ñuùng lyù, laøm caùc haïnh phi phaùp, khoâng cung kính laéng nghe, khoâng cung kính hoïc hoûi, khoâng giöõ gìn caên moân, aên uoáng khoâng bieát ñoä löôïng chöøng möïc, ñaàu hoâm cuoái ñeâm quen thoùi nguû li bì, khoâng sieâng tu phaùp thieän..., ñoù goïi laø phaùp

khoâng neân tu. Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp neân tu vaø phaùp khoâng neân tu, duøng chaùnh tueä nhö thaät maø tuyeån choïn, tuyeån choïn toät cuøng, duøng taàm maø suy xeùt khaép choán, duøng töù maø tìm hieåu moïi nôi, suy xeùt tìm hieåu kyõ caøng moïi leõ. Ñoù goïi laø bieát ñuùng nhö thaät phaùp naøo neân tu vaø khoâng neân tu. Gioûi bieát ñuùng nhö thaät phaùp naøo laø thaáp keùm hay thaéng dieäu (cao quyù tuyeät dieäu). Theá naøo laø phaùp thaáp keùm? Ñoù laø caùc phaùp baát thieän, bò che truøm voâ kyù, ñoù laø phaùp thaáp keùm. Theá naøo laø phaùp thaéng

dieäu? Nghóa laø caùc phaùp thieän vaø khoâng bò che laáp voâ kyù, ñoù laø phaùp thaéng dieäu. Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp thaáp keùm vaø thaéng dieäu nhö theá, duøng chaùnh tueä nhö thaät maø tuyeån choïn, tuyeån choïn toät cuøng, duøng taàm maø suy xeùt khaép choán, duøng töù maø tìm hieåu moïi nôi, suy xeùt tìm hieåu thaät kyõ löôõng. Ñoù laø gioûi bieát ñuùng nhö thaät phaùp naøo thaáp keùm hay thaéng dieäu. Gioûi bieát ñuùng nhö thaät phaùp ñen hay traéng, phaùp baát thieän goïi laø ñen, phaùp thieän goïi laø traéng, phaùp coù toäi thì goïi laø ñen, phaùp khoâng toäi thì goïi laøtraéng, phaùp khoâng ñaùng tu thì goïi laø ñen, phaùp neân tu thì goïi laø traéng, phaùp thaáp keùm thì goïi laø ñen, phaùp thaéng dieäu thì goïi laø traéng... Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp traéng -ñen nhö theá, duøng chaùnh tueä nhö thaät maø tuyeån choïn, tuyeån choïn toät cuøng, duøng taàm maø suy xeùt khaép choán, duøng töù maø tìm hieåu moïi nôi, suy xeùt tìm hieåu thaät kyõ löôõng thaáu suoát. Ñoù goïi laø kheùo bieát ñuùng nhö thaät caùc phaùp ñen- traéng. Gioûi bieát ñuùng nhö thaät veà caùc phaùp ñoái ñòch nhau. Theá naøo laø phaùp coù ñoái nghòch? Nghóa laø tham vaø khoâng tham ñoái nghòch nhau, saân giaän vaø khoâng saân giaän, si meâ vaø khoâng si meâ..., goïi laø phaùp coù ñoái nghòch. Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp coù ñoái nghòch nhö theá duøng chaùnh tueä nhö thaät maø tuyeån choïn, tuyeån choïn toät cuøng, duøng taàm maø suy xeùt khaép choán, duøng töù maø tìm hieåu moïi nôi, suy xeùt tìm hieåu thaät kyõ löôõng thaáu suoát. Ñoù goïi laø gioûi bieát ñuùng nhö thaät veà caùc phaùp coù ñoái nghòch. Gioûi bieát ñuùng nhö thaät veà caùc phaùp duyeân sinh, nghóa laø phaùp duyeân khôûi vaø phaùp duyeân ñaõ sinh, thì goïi chung laø phaùp duyeân sinh. Ngöôøi naøy ñoái vôùi phaùp duyeân sinh nhö theá, duøng chaùnh tueä nhö thaät maø tuyeån choïn, tuyeån choïn toät cuøng, duøng taàm maø suy xeùt khaép choán, duøng töù maø tìm hieåu moïi nôi, suy xeùt tìm hieåu thaät kyõ löôõng thaáu suoát. Ñoù goïi laø gioûi bieát ñuùng nhö thaät veà phaùp duyeân sinh.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 476

Ngöôøi naøy bieát ñuùng nhö thaät veà phaùp thieän- chaúng thieän, roäng noùi cho ñeán khi phaùp duyeân sinh, caû thaûy coù voâ laäu taùc yù töông öng maø ñoái vôùi phaùp tuyeån choïn, tuyeån choïn toät baäc, hieåu roõ, hieåu roõ taát caû, hieåu roõ gaàn, thaáu suoát caùc ñieàu saâu kín, thaåm xeùt saùng suoát tinh töôøng, tueä haønh saùng roõ, Tyø-baùt-xaù-na, goïi chung laø tueä, cuõng goïi laø tueä caên, tueä löïc, traïch phaùp, giaùc chi, chaùnh kieán. Ñoù goïi laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo tuøy chuyeån, ñeàu laø ñaïo voâ laäu xuaát theá khoâng coù chaáp tröôùc cuûa Phaät, neân noù chính thöùc dieät heát caùc khoå taän cuøng bieân giôùi gaây khoå. Nhöõng ngöôøi tu hoïc, thaáy coù caùc haønh naøo thì suy tö tìm xeùt quan saùt kyõ löôõng, khieán ñaït ñöôïc ñeán choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haønh phaûi thaáy saâu xa caùi tai hoïa laäm loãi cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn thì cuõng thaáy saâu xa thaáu suoát caùc coâng ñöùc. Neáu baäc A-la-haùn ñoái vôùi taâm giaûi thoaùt maø suy xeùt tìm hieåu quan saùt thaáu suoát khieán ñaït ñeán choã roát raùo. Heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, ñoái vôùi phaùp maø tuyeån choïn..., cho ñeán Tyø-baùt-xaù-na. Ñoù goïi laø Traïch phaùp giaùc chi. 3. Theá naøo laø Tinh taán

giaùc chi? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân noùi, neáu caùc haønng ñeä töû Thaùnh: Vì muoán ñoaïn döùt caùc phaùp aùc baát thieän ñaõ sinh ra, neân khôûi loøng ham thích, phaùt sinh maïnh meõ söï sieâng naêng caàn maãn, khích leä taâm, giöõ gìn taâm. Vì muoán ngöøa caùc phaùp aùc baát thieän chöa sinh thì ñöøng sinh, neân khôûi loøng ham thích, phaùt sinh maïnh meõ söï sieâng naêng caàn maãn, khích leä taâm, giöõ gìn taâm. Vì muoán caùc phaùp thieän chöa sinh phaûi sinh ra, neân khôûi loøng ham thích, phaùt sinh maïnh meõ söï sieâng naêng caàn maãn, khích leä taâm, giöõ gìn taâm. Vì muoán caùc phaùp thieän ñaõ sinh seõ beàn bæ truï maõi khoâng queân maát, luoân tu boài ñaày ñuû khieán caøng roäng lôùn maõi trí taùc chöùng, neân khôûi loøng ham thích, phaùt sinh maïnh meõ söï sieâng naêng caàn maãn, khích leä taâm, giöõ gìn taâm. Ngöôøi naøy khi tu taäp boán chaùnh thaéng nhö theá, heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, vôùi caùc söï sieâng naêng caàn maãn, theá löïc maïnh meõ, haêng haùi toät ñoä khoù ngaên caûn, loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng, ñeàu goïi chung laø tinh taán. Cuõng goïi laø caàn tinh taán, löïc tinh taán, Tinh taán giaùc chi hay chaùnh caàn. Ñoù laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo tuøy chuyeån, ñeàu laø voâ laäu xuaát theá, khoâng coù chaáp tröôùc cuûa Phaät. Neân noù chính thöùc dieät heát caùc khoå taän cuøng bieân giôùi gaây khoå. Nhöõng ngöôøi tu hoïc, thaáy coù caùc haïnh naøo thì suy tö tìm xeùt quan saùt kyõ löôõng, khieán ñaït ñöôïc ñeán

choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haønh phaûi thaáy saâu xa caùi tai hoïa laàm loãi cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn thì cuõng thaáy saâu xa thaáu suoát, caùc coâng ñöùc. Neáu baäc A-la-haùn ñoái vôùi taâm giaûi thoaùt maø suy xeùt tìm hieåu quan saùt thaáu suoát khieán ñaït ñeán choã roát raùo. Heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, vôùi caùc söï sieâng naêng caàn maãn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng. Ñoù goïi laø Tinh taán giaùc chi. 4. Theá naøo laø Hyû giaùc chi? Ñaùp: Nghóa laø nhö Ñöùc Theá Toân noùi, Ñaïi danh neân bieát, neáu caùc haøng ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán chö Phaät, baûo ñaây laø Ñöùc Theá Toân, laø baäc Nhö Lai, A-la-haùn, Chaùnh ñaúng giaùc, Minh haïnh vieân maõn, Thieän theä, Theá gian giaûi, Voâ thöôïng tröôïng phu, Ñieàu ngöï só, Thieân nhaân sö, Phaät - Baïc-giaø-phaïm. Caùc vò ñeä töû cuûa Thaùnh ñaây khi duøng töôùng nhö theá maø nghó ñeán Phaät, thì tham seõ khoâng raøng buoäc taâm, saân khoâng raøng buoäc taâm, si khoâng raøng buoäc taâm. Ñoái vôùi Nhö Lai neân taâm ngöôøi aáy ngay thaúng chaùnh tröïc. Vì taâm chaùnh tröïc neân ñöôïc nghóa coù oai theá, ñöôïc phaùp coù oai theá. ÔÛ choã Nhö Lai neân coù theå phaùt sinh nieàm vui. Vì coù vui neân sinh möøng, vì möøng neân thaân ñöôïc an, thaân an neân coù hoan laïc vì coù hoan laïc neân taâm ñònh, vì taâm ñaõ ñònh neân ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình baát bình ñaúng, khaùc nhau maø luoân truï vaøo choã bình ñaúng. Ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình coù naõo haïi thì truï vaøo choã khoâng bò naõo haïi, ñöôïc döï vaøo doøng phaùp, ôû beân chö Phaät maø tu taäp tuøy nieäm..., cho ñeán coù theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn roát raùo. Laïi nöõa, Ñaïi danh neân bieát, neáu haøng ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nghó ñeán chaùnh phaùp, laø chaùnh phaùp cuûa Phaät, kheùo

noùi caùc ñieàu hieän thaáy, khoâng noùng naûy böùt röùt, ñuùng thôøi höôùng daãn chæ ñaïo, quan saùt ñeán gaàn, ngöôøi trí ñöôïc noäi chöùng. Ngöôøi ñeä töû Thaùnh ñoù, khi do töôùng maø nhôù nghó ñeán phaùp, thì tham saân si seõ khoâng raøng buoäc taâm, ôû choã chaùnh phaùp, taâm ngöôøi aáy ngay thaúng chaùnh tröïc. Vì taâm chaùnh tröïc neân ñöôïc nghóa coù oai theá, ôû choã chaùnh phaùp gioûi phaùt sinh nieàm vui, vì coù vui neân sinh möøng, vì möøng neân thaân an, vì thaân an neân coù hoan laïc vì coù hoan laïc neân taâm ñònh, vì taâm ñaõ ñònh neân ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình baát bình ñaúng, maø ñöôïc truï vaøo choã bình ñaúng. Ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình coù naõo haïi thì truï vaøo choã khoâng bò naõo haïi. Ñöôïc döï vaøo doøng phaùp. ÔÛ choã chaùnh phaùp tu taäp tuøy nieäm... cho ñeán coù theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn roát raùo. Laïi nöõa, Ñaïi danh neân bieát, neáu haøng ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán Taêng giaø (chö Taêng). Nghóa laø caùc ñeä töû Phaät, ñaày ñuû dieäu haïnh, haïnh ngay thaúng thaønh thaät, haïnh ñuùng lyù, haïnh phaùp tuøy

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 8 478

phaùp, haïnh hoøa kính, haïnh tuøy phaùp... Laïi caùc vò ñeä töû Phaät coù Döï löu höôùng, quaû Döï löu; coù Nhaát lai höôùng, quaû Nhaát lai; coù Baát hoaøn höôùng, quaû Baát hoaøn; coù A-la-haùn höôùng, quaû A-la-haùn. Nhö theá goïi chung laø coù boán ñoâi- taùm leû Boå ñaéc giaø la Taêng giaø nhö theá coù ñaày ñuû giôùi haïnh, ñaày ñuû ñònh löïc, ñaày ñuû trí tueä, ñaày ñuû giaûi thoaùt, ñaày ñuû giaûi thoaùt tri kieán, ñaùng ñöôïc môøi thænh, ñaùng khuaát phuïc (quy phuïc), laø ruoäng phöôùc voâ thöôïng ñaùng cung kính, ñaùng ñöôïc theá gian cuùng döôøng. Caùc ñeä töû Thaùnh khi coù töôùng nhö theá maø nghó ñeán Taêng giaø thì seõ khoâng bò tham saân si raøng buoäc taâm. ÔÛ choã Taêng giaø, taâm ngöôøi aáy ngay thaúng chaùnh tröïc, vì taâm chaùnh tröïc neân ñöôïc nghóa coù oai theá, ñöôïc phaùp coù oai theá. ÔÛ choã Taêng giaø seõ khôûi sinh caùc nieàm vui. Vì vui neân sinh ra möøng, taâm möøng neân thaân an, thaân an neân coù hoan laïc, coù hoan laïc neân taâm ñònh, taâm ñònh neân ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình baát bình ñaúng thì luoân truï vaøo choã bình ñaúng, ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình coù naõo haïi thì truï vaøo choã khoâng bò naõo haïi. Ñöôïc döï vaøo doøng phaùp, ôû choã Taêng giaø maø tu taäp tuøy nieäm..., cho ñeán coù theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn roát raùo. Laïi nöõa, Ñaïi danh neân bieát, neáu haøng ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nhôù nghó ñeán giôùi haïnh cuûa mình. Nghóa laø giôùi haïnh thanh tònh cuûa mình khoâng heà thieáu soùt, khoâng laãn loän dô baån, xöùng ñaùng thoï laõnh phaåm vaät cuùng döôøng maø khoâng chuùt toái taêm, kheùo leùo roát raùo, kheùo leùo thoï trì tuaân giöõ. Baäc trí luoân khen ngôïi khoâng heà cheâ bai. Haøng ñeä töû Thaùnh ñoù khi nhôø töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán giôùi haïnh cuûa mình thì seõ khoâng bò tham saân si raøng buoäc taâm. ÔÛ choã giôùi haïnh cuûa mình, taâm ngöôøi aáy ngay thaúng chaùnh tröïc, vì taâm chaùnh tröïc neân ñöôïc nghóa coù oai theá, ñöôïc phaùp coù oai theá. ÔÛ choã giôùi haïnh cuûa mình neân khôûi sinh nieàm vui. Vì vui neân sinh ra möøng, vì taâm möøng neân thaân an, vì thaân an neân coù hoan laïc, vì coù hoan laïc neân taâm ñònh, vì taâm ñònh neân ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình baát bình

ñaúng thì luoân truï vaøo choã bình ñaúng, ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình coù naõo haïi thì luoân truï vaøo choã khoâng bò naõo haïi. Ñöôïc döï vaøo doøng phaùp, ôû choã giôùi haïnh cuûa mình maø tu taäp tuøy nieäm..., cho ñeán coù theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn roát raùo. Laïi nöõa, Ñaïi danh neân bieát, neáu haøng ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán haïnh boá thí cuûa mình. Nghóa laø: Ta nay ñaây kheùo coù ñöôïc caùc lôïi ích toát ñeïp, tuy ñang ôû giöõa soá chuùng sinh bò troùi buoäc raøng ròt cuûa voâ löôïng söï tham lam keo kieät dô baån laàm loãi, nhöng taâm luoân xa lìa ñöôïc caùc taät xaáu tham lam keo kieät maø gioûi laøm vieäc ban aân boá thí. Tuy ñang ôû taïi gia nhöng khoâng heà ñam meâ tham lam taát caû tieàn taøi baùu vaät maø buoâng tay boá thí, thöôøng lo cuùng kieán lôùn, cuùng döôøng

caùc baäc phöôùc ñieàn, ban thí ñaày ñuû, vui thích phaân chia bình ñaúng..., caùc vò ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán haïnh boá thí cuûa mình, khi ñoù thì tham saân si seõ khoâng raøng buoäc taâm. ÔÛ choã haïnh boá thí cuûa mình, thì taâm ngöôøi aáy ngay thaúng chaùnh tröïc. Do taâm chaùnh tröïc neân ñöôïc nghóa coù oai theá, ñöôïc phaùp coù oai theá. ÔÛ choã haïnh boá thí cuûa mình neân khôûi sinh nieàm vui. Vì vui neân sinh ra möøng, vì taâm möøng neân thaân an, vì thaân an neân coù hoan laïc, vì coù hoan laïc neân taâm ñònh, vì taâm ñònh neân ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình baát bình ñaúng thì luoân truï vaøo choã bình ñaúng, ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình coù naõo haïi thì luoân truï vaøo choã khoâng bò naõo haïi. Ñöôïc döï vaøo doøng phaùp, ôû choã haïnh boá thí cuûa mình maø tu taäp tuøy nieäm..., cho ñeán coù theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn roát raùo. Laïi nöõa, Ñaïi danh neân bieát, neáu caùc ñeä töû Thaùnh do töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán chö Thieân, laø coù caùc chuùng trôøi Töù ñaïi vöông, trôøi Ba möôi ba, trôøi Daï-ma, trôøi Ñoå-söû-ña, trôøi Laïc-bieán-hoùa, trôøi Tha-hoùa- töï-taïi... Caùc trôøi nhö theá vì ñaõ thaønh töïu veà tín- giôùi- vaên- xaû- tueä, neân khi ôû coõi naøy cheát roài seõ ñöôïc sinh leân caùc coõi trôøi aáy maø höôûng ñöôïc bai nhieâu khoaùi laïc vui söôùng. Nay ta ñaây cuõng coù caùc thöù tín - giôùi - vaên - xaû - tueä, thì cuõng seõ ñöôïc sinh leân caùc coõi ñoù vaø seõ cuøng vôùi caùc chuùng trôøi (chö Thieân) cuøng höôûng caùc thöù hoan laïc vui söôùng. Haøng ñeä töû Thaùnh aáy, khi do töôùng nhö theá maø nghó nhôù ñeán caùc trôøi, thì seõ khoâng bò tham saân si raøng buoäc taâm. ÔÛ choã chö Thieân, taâm ngöôøi aáy ngay thaúng chaùnh tröïc. Vì chaùnh tröïc neân ñöôïc nghóa coù oai theá, ñöôïc phaùp coù oai theá. ÔÛ choã chö Thieân neân sinh khôûi ñöôïc nieàm vui. Do vui neân sinh ra möøng, taâm möøng neân thaân an, vì thaân an neân coù hoan laïc, vì coù hoan laïc neân taâm ñònh. Vì taâm ñònh neân ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình baát bình ñaúng thì luoân truï vaøo choã bình ñaúng, ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình coù naõo haïi thì luoân truï vaøo choã khoâng bò naõo haïi. Ñöôïc döï vaøo doøng phaùp, ôû choã cuûa chö Thieân maø tu taäp tuøy nieäm..., cho ñeán chöùng ñöôïc Nieát-baøn roát raùo. Khi ngöôøi aáy tu saùu phaùp tuøy nieäm nhö theá, khi taùc yù töông öng vôùi voâ laäu thì taâm vui, raát vui vaø ñang raát vui. Tính chaát cuûa vui, chuûng loaïi cuûa vui, thích yù vui loøng. Tính chaát vaø chuûng loaïi cuûa vui möøng, nieàm vui hoøa hôïp maõi khoâng chia lìa. Haân hoan vui veû, coù

taùnh kham nhieäm (ñaûm nhaän coâng vieäc) möøng vui hôùn hôû, tính chaát cuûa möøng vui hôùn hôû (muoán nhaûy muùa), vui töôi vaø tính chaát cuûa vui töôi hoan hyû..., goïi chung laø Hyû. Cuõng goïi laø Hyû giaùc chi. Ñoù laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo tuøy chuyeån, ñeàu laø ñaïo voâ laäu xuaát theá, khoâng coù chaáp tröôùc cuûa Phaät. Neân coù theå chaùnh thöùc dieät heát caùc khoå ñeán taän cuøng bieân giôùi gaây

khoå. Nhöõng ngöôøi tu hoïc khi thaáy coù nhöõng haønh naøo, thì neân coá gaéng suy tö tìm xeùt quan saùt kyõ löôõng khieán ñaït ñeán choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haønh thì neân thaáy saâu xa bieát ñöôïc caùc tai hoïa loãi laàm cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn vónh vieãn thì cuõng saâu xa thaáu suoát thaáy ñöôïc caùc coâng ñöùc. Neáu baäc A-la-haùn nhö taâm ñöôïc giaûi thoaùt thì neân suy tö tìm xeùt quan saùt kyõ löôõng khieán ñaït ñeán choã roát raùo. Heát thaûy taùc yù ñeàu töông öng vôùi voâ laäu, thì taâm vui vaø raát vui..., cho ñeán vui veû, tính chaát cuûa vui veû hoan hyû. Ñoù goïi laø Hyû giaùc chi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.